

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **N. X. Q.**, zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Brno, Příkop 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2005, č. j. 36 Az 88/2004 - 27,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 17. 3. 2004, č. j. OAM-1408/LE-PA03-PA03-2003. Tímto rozhodnutím mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu) a bylo vysloveno, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobce nenaplnil žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu, a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatel v kasační stížnosti a jejím doplnění namítá, že v řízení o udělení azylu byl při zjišťování skutkové podstaty porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, zejména v § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu takovým

způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, rozhodnutí žalovaného zrušit. Stěžovatel má zato, že důvody, které ho vedly k odchodu z vlasti a k podání žádosti o udělení azylu, jsou dostatečné pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Krajský soud pak postupoval nezákonně, když uvedl, že k udělení azylu je třeba, aby stěžovatel patřil mezi „významné politické disidenty“. Podle stěžovatele by takovým přístupem docházelo k porušení zásady rovnosti účastníků, neboť by byl azyl udělován pouze osobám „významným“ či známým zahraničním sdělovacím prostředkům. Stěžovatel také namítá, že krajský soud při svém rozhodování dostatečně nezkontroloval rozhodnutí žalovaného, pokud se týká neudělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu a domnívá se také, že jeho zvláštní osobní poměry spolu se situací v zemi původu zakládají humanitární důvody, pro které mu měl být azyl udělen; zejména s ohledem na to, že byl vyhnán státními orgány ze své usedlosti. Podle stěžovatele pak žalovaný i krajský soud pochybily pokud neobjasnily v jakých případech lze humanitární azyl udělit. Rozhodnutí tak není přesvědčivé. V neposlední řadě vytýká stěžovatel žalovanému, že v řízení vycházel ze „Zprávy MZV USA hodnotící situaci ve Vietnamu za rok 2002 a z aktuálních informací týkajících se situace ve Vietnamu obsažených v databázi ČTK“. Takové zdroje považuje stěžovatel za nedostatečné a neaktuální. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; rovněž požádal o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek krajského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem a odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatele. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl, případně odmítl pro neodstranění vady podání. Poukázal také na to, že veškeré námitky stěžovatelem uplatněné, jsou bezpředmětné a účelové, neboť si stěžovatel chce pouze legalizovat pobyt v České republice. Trestní stíhání stěžovatele za porušení zákona v zemi původu jistě nelze považovat za důvod k udělení humanitárního azylu a pokud jde o jeho údajné vyhnání z usedlosti, tak tuto skutečnost poprvé uplatnil až v řízení o kasační stížnosti a nelze k ní tedy přihlížet.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů [§ 109 odst. 2, 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř.“)].

Aniž by to stěžovatel výslovně uvedl, uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm.a), b) a d) s. ř. s. Tvrdí-li, že mu měl být azyl podle § 12, případně § 14 zákona o azylu udělen, což žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili, namítá důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (*nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*). Považuje-li správní řízení za zatížené vadami, uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (*vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost*) a brojí-li proti postupu krajského soudu, který podle něho nedostatečně zkoumal rozhodnutí žalovaného, jedná se o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (*nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé*).

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že dne 18. 12. 2003 podal stěžovatel žádost o udělení azylu, ve které uvedl, že do České republiky přicestoval v březnu 2003 a o azyl žádá proto, aby se vyhnul trestnímu stíhání, které mu ve Vietnamu hrozí za účast na konfliktu mezi křesťany a buddhisty dvou sousedních obcí. V ručně psaném prohlášení pak poukázal na to, že o azyl žádá z politických důvodů. Podílel se totiž na vzpouře skupiny křesťanů proti státním orgánům a policii v jedné obci. Při této události došlo k úmrtí a zraněním a musela zasahovat armáda. Při pohovoru vedeném dne 15. 1. 2004 stěžovatel uvedl, že se aktivně politického života neúčastnil. Zúčastnil se však sporu v obci, kde převládali křesťané, se starostou a policií. Tento spor vznikl kvůli obdělávané půdě, o níž starosta vydal rozhodnutí, se kterým místní občané nesouhlasili a demonstrovali proti němu. Při jedné demonstraci došlo k potyčce s obecní policií, která vyvrcholila únosem starosty (na něm se stěžovatel přímo podílel). Poté byla povolána armáda a stěžovatel uprchl z Vietnamu z obavy, že bude uvězněn. Telefonicky kontaktoval svoji rodinu a ta mu sdělila, že byl předvolán na policii. Stěžovatel z této vesnice nepocházel, ale má tam přítelkyni a proto se konfliktu účastnil. V případě návratu do Vietnamu se obává možného trestního stíhání. O azyl požádal až poté, co mu to poradil právník, krátce po zadržení. Ihned po svém příjezdu tak neučinil, neboť nevěděl, kde může o azyl požádat. Při pohovoru konaném dne 12. 2. 2004 zopakoval, že se účastnil výše popsaného konfliktu a přímo také únosu starosty. Také uvedl, že kdyby nebyl zadržen policií, chtěl o azyl požádat po Vánocích v uprchlickém středisku. Rovněž připustil, že mu bylo předáno rozhodnutí o správním vyhoštění. Rozhodnutím ze dne 17. 3. 2004 mu žalovaný azyl neudělil pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rozhodl, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Zpochybňuje-li stěžovatel postup krajského soudu, který podle jeho názoru nedostatečně přezkoumal rozhodnutí žalovaného, pokud se týká otázky neudělení azylu z humanitárního důvodu, nelze s ním souhlasit. V daném případě stěžovatel v žalobě zpochybnil zákonnost výroku žalovaného o neudělení humanitárního azylu a krajský soud se s touto námitkou v napadeném rozsudku řádně a dostatečně vypořádal. V odůvodnění rozsudku poukázal na nenárokový charakter humanitárního azylu a více než půl strany textu věnoval podrobnému objasnění rozsahu soudního přezkumu této otázky. Rovněž upozornil na modelové příklady, kdy může připadat udělení humanitárního azylu v úvahu (*„...těžce zdravotně postižené či nemocné osoby, případně žadatelé, přicházející ze zemí postižených*

humanitární katastrofou“). Není možné tak souhlasit se stěžovatelem, že by se soud neudělením humanitárního azylu nezabýval a ani že by podstatu tohoto azylu neosvětlil. Rovněž nedůvodné je stěžovatelovo tvrzení, že by mu nebylo sděleno, v jakých případech lze humanitární azyl udělit. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak neobstojí.

Pokud se stěžovatel domnívá, že žalovaný nezjistil dostatečně skutečný stav věci, neboť vycházel z nedostatečných a neaktuálních informací, nelze mu přisvědčit. V řízení o udělení azylu je totiž rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Žalovaný pak ověřuje pravdivost a hodnověrnost těchto stěžovatelem poskytnutých informací a k tomu také opatřuje potřebné důkazy. V daném případě stěžovatel jako důvod svého odchodu ze země uvedl účast v konfliktu o půdu mezi obyvateli vesnice a starostou a obecní policií a svoji obavu z možného trestního stíhání a uvěznění. Uvedené žalovaný nepovažoval za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť stěžovatel nepoužil proti starostovu rozhodnutí zákonné prostředky, nýbrž se zúčastnil vzpoury; navíc ani nevyčkal vyšetření tohoto incidentu a uprchl do zahraničí. Žalovaný také považoval stěžovatelovu žádost za účelovou, neboť ji stěžovatel podal s cílem zlegalizovat si zde pobyt a vyhnout se správnímu vyhoštění. Tomuto závěru také přizpůsobil rozsah dokazování. Pokud pak při hodnocení těchto skutečností vycházel ze Zprávy MZV USA hodnotící situaci ve Vietnamu za rok 2002 a z aktuálních informací týkajících se situace ve Vietnamu obsažených v databázi ČTK, byly tyto podklady k získání informací o obecné situaci ve Vietnamu (podrobnější znalosti žalovaný k rozhodnutí nepotřeboval), nejen zcela dostatečné, nýbrž i aktuální, neboť předmětný konflikt se odehrál právě v roce 2002. Žalovaný tak postupoval v souladu se zákonem a jeho rozhodnutí je vydáno na podkladě dostatečně zjištěného stavu věci. Nejvyšší správní soud nezjistil ani naplnění kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel dále namítá, že jím uvedené důvody byly dostačující pro udělení azylu podle § 12, případně § 14 zákona o azylu. Při hodnocení důvodnosti této námítky Nejvyšší správní soud vycházel z § 12 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Stěžovatel v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nikdy neuvedl, že by byl ve Vietnamu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, ani že má obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených pod písmenem b) výše citovaného ustanovení. Naopak vždy tvrdil, že o azyl žádá z obavy z možného trestního stíhání, kterému by byl vystaven kvůli svojí účasti na vzpouře proti rozhodnutí starosty, jež se týkalo půdy. Stěžovatel má zato, že ho jeho účast na této vzpouře kvalifikuje k udělení azylu. Nejvyšší správní soud s ním však nemůže souhlasit. Stěžovatelem uvedený důvod totiž není azylově relevantní, neboť jeho obava nevychází ze žádného zákonem o azylu předvídaného důvodu. Navíc stěžovatel nepožádal o udělení azylu neprodleně po svém příjezdu do České republiky, přestože mu v tom nic nebránilo, a učinil tak až pod hrozbou vyhoštění ze země.

Jakkoliv totiž není v zákoně o azylu stanovena žádná lhůta, ve které je cizinec povinen o azyl požádat, Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, (přístupný na www.nssoud.cz), konstatoval, že *o azyl je nutno žádat*

bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. V opačném případě, tedy při podání žádosti o azyl s výrazným časovým odstupem po vstupu na území státu, kde mu může být ochrana formou azylu udělena, lze předpokládat, že důvody podání žádosti se již nemusejí shodovat s důvody odchodu ze země původu, což může cizince z poskytnutí azylu vyloučit podobně, jako žádost v jiné, než první bezpečné zemi. Z uvedeného je zřejmé, že k tomu, aby žádost o udělení azylu mohla být úspěšná, je zásadně třeba, aby cizinec o udělení azylu požádal neprodleně po svém příchodu do země. V daném případě stěžovatel do České republiky přicestoval již v březnu 2003, avšak o azyl požádal až v prosinci 2003, tedy po více než devíti měsících; navíc až poté, co obdržel správní vyhoštění. Při objasnění této časové prodlevy se stěžovatel dopouštěl řady rozporů a vysvětlení, ke kterému nakonec dospěl (tj. že o azyl ihned nepožádal, neboť nevěděl kde, a že tak chtěl učinit až po Vánocích), je zcela nedostačující a nepřesvědčivé. Naopak skutečnost, že o azyl požádal až po obdržení správního vyhoštění, nasvědčuje spíše tomu, že se azylovou procedurou snaží zabránit svému nucenému odchodu z České republiky (to ostatně i výslovně potvrdil ve správním řízení, kde připustil, že o azyl žádá s cílem legalizace svého pobytu). Nejvyšší správní soud za této situace plně souhlasí se žalovaným a krajským soudem, že stěžovatel nenaplní podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Stěžovatel má také zato, že krajský soud postupoval nezákonně, když uvedl, že k udělení azylu je třeba, aby stěžovatel patřil mezi „významné politické disidenty“. Uvedený výrok však krajský soud nepoužil takto izolovaně, nýbrž ve zcela jiném kontextu. Krajský soud totiž v napadeném rozsudku uvedl, že „...nevyplynulo, že by žalobce patřil mezi významné politické disidenty či případně vyvíjel jinou soustavnou politickou aktivitu, která by byla známa a stal se tak předmětem pozornosti ze strany státních orgánů.“ Krajský soud tak rozhodně neuvedl, že je možné azyl udělit „pouze osobám významným či známým zahraničním sdělovacím prostředkům“, jak si nesprávně interpretoval stěžovatel, nýbrž pouze na základě skutečností zjištěných ze správního spisu konstatoval, že stěžovatel nevyvíjel žádnou soustavnou politickou aktivitu a nebyl z tohoto důvodu státními orgány postihován či ohrožen, a proto mu azyl z tohoto důvodu nemůže být udělen. Namítaná nezákonnost tak nebyla shledána.

Uvádí-li stěžovatel, že byl vyhnán státními orgány ze své usedlosti, tak je třeba přisvědčit žalovanému, že se jedná o skutečnost, kterou neuplatnil ani ve správním řízení ani v řízení před krajským soudem a Nejvyšší správní soud k ní s ohledem na § 109 odst. 4 s. ř. s. nemůže přihlížet.

Pokud jde o stěžovatelem uvedenou možnost udělení humanitárního azylu, tak k tomu je třeba poukázat na nenárokový charakter humanitárního azylu. Udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je totiž věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele. Žadatel o azyl tudíž jeho neudělením nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu nepřisluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem či zda se nedopustil libovůle. V daném případě krajský soud rozhodnutí žalovaného v zákonem umožněném rámci přezkoumal a žádné porušení neshledal. Ani soud zdejší nedospěl k závěru, že by osobní situace stěžovatele, byla natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu

bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak rovněž neobstojí.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. srpna 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu